

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání

Čas dětství, čas dobrých příkladů

Školní družina při Základní škole Boskovice,
Slovákova, příspěvková organizace

Charakteristika školní družiny

Školní družina se cíleně zaměřuje na rozvoj účastníka zájmového vzdělávání (dále jen účastník), plynule navazuje na vyučovací proces, ale není pokračováním školního vyučování. Plně respektuje Úmluvu o právech dítěte. Školní vzdělávací program vychází z demokratických principů, opírá se o pedagogiku a psychologii a hygienické normy dětí mladšího školního věku. Zabezpečuje fyzický, psychický a sociální rozvoj účastníka.

Školní družina vykonává činnost přednostně pro účastníky přihlášené k pravidelné denní docházce. Družina vykonává činnost ve dnech školního vyučování a o školních prázdninách, pokud není zřizovatelem provoz během prázdnin přerušen. Činnost školní družiny je určena především pro žáky 1. stupně ZŠ, mohou se jí zúčastnit i žáci, kteří nejsou přijati k pravidelné denní docházce do školní družiny. Účastníci přihlášení k pravidelné denní docházce se zařazují do oddělení, která se naplňují nejvýše do počtu třiceti. V rámci školní družiny jsou na všech pracovištích zřízeny zájmové útvary. Účastníci školní družiny mají k dispozici rovněž služby speciálního pedagoga.

Neustále se rozvíjí spolupráce s rodiči. Na začátku školního roku jsou rodiče informováni prostřednictvím informačních letáků a nástěnek o nabídce školní družiny. Rodiče a veřejnost se také účastní společných akcí organizovaných školní družinou. Během školního roku jsou rodiče a veřejnost o činnosti školní družiny informováni prostřednictvím nástěnek, webových stránek školy, webových stránek města, školního časopisu, případně regionálního tisku.

Provozní doba školní družiny

Pondělí–pátek ráno: 6.15– 7.45
 odpoledne: 11.40–16.30

Umístění školní družiny

Školní družina při Základní škole Boskovice, Slovákova, příspěvková organizace, zahrnuje celkem 6 oddělení v samostatném pavilonu se samostatným vchodem. Všechna oddělení mají vlastní místnost. Vychovatelky mají k dispozici kabinet, ke své činnosti využívají sportovní a tělovýchovná zařízení školy, odborné pracovny, chodby ve svém pavilonu, nástěnky apod.

Dokumentace školní družiny

- **Přihláška:** Zde je zaznamenaný přesný odchod účastníka ze školní družiny, způsob vyzvedávání účastníka.
- **Přehled výchovně vzdělávací práce:** Seznam trvale přihlášených účastníků, průběh vzdělávání účastníků.
- **Docházkový sešit:** Evidence účastníků, kteří navštěvují školní družinu ráno před začátkem vyučování nebo navštěvují jiné oddělení školní družiny (např. spojená oddělení).
- **Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání** s názvem Čas dětství, čas dobrých příkladů.
- **Vnitřní řád školní družiny**

Cíle vzdělávání

- Obecným cílem zájmového vzdělávání je připravit účastníky pro život, rozvíjet jejich individualitu.
- Školní družina se snaží nenásilnou formou vybavovat účastníky vědomostmi, dovednostmi, návyky v nejrůznějších oblastech života.
- Školní družina připravuje účastníky na to, jak čelit sociálně patologickým jevům, které je mohou ohrozit.
- Školní družina usiluje o schopnost účastníků smysluplně využívat svůj volný čas.
- Školní družina se u účastníků zasazuje o osvojení si hodnot, orientaci v multikulturní společnosti, celkový rozvoj osobnosti jedince.
- Důležitými cílem je i výchova k posilování soudržnosti společnosti, k partnerství a spolupráci, ochrana životního prostředí.
- Výsledky, dílčí cíle vzdělávání jednotlivých okruhů zájmového vzdělávání a kompetence absolventa zájmového vzdělávání jsou uvedeny níže.

Podmínky pro vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami

Účastníkům se speciálními vzdělávacími potřebami je věnována zvláštní pozornost. Je snahou začlenit je do přirozeného prostředí školní družiny i do širší společnosti. Upřednostňuje se individuální přístup nejen k účastníkům se speciálními vzdělávacími potřebami, zesiluje se motivace, výrazněji se využívá pochval, jsou oceňovány sebemenší pokroky. Ve školní družině je v rámci poskytování zájmového vzdělávání možno uplatnit potřebná podpůrná opatření. Podpůrná opatření 2. až 5. stupně se poskytují na základě doporučení školského poradenského zařízení a předchozího písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce účastníka. Školní družina má možnost zapůjčení různých speciálních didaktických a kompenzačních pomůcek a také využití dobrovolníků, kteří mohou pomáhat při přípravě a průběhu zájmového vzdělávání. Veškeré případné problémy účastníků jsou řešeny ve spolupráci se členy školního poradenského pracoviště. Na každém pracovišti je určena vychovatelka, která odpovídá za spolupráci školní družiny se školským poradenským zařízením. Pro rozvoj talentovaných účastníků nabízí ŠD další doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmu.

Popis materiálních podmínek

Zájmové vzdělávání probíhá ve kmenových „učebnách“ s hracími kouty. Tyto jsou vybaveny nábytkem odlišným od vybavení ve třídách, kde probíhá školní vyučování. Oddělení ŠD jsou vybavena stolními hrami, časopisy, příručními knihovnami, sportovním náčiním, pomůckami. Pro ranní hry a v odpoledních hodinách je využíváno prostor chodeb s herními kouty, školní tělocvičny. Pro pobyt venku je k dispozici tělovýchovný areál školy. Vychovatelky sledují nové trendy a snaží se o doplňování a zlepšování materiálních podmínek, zejména pro výtvarné a sportovní činnosti.

Formy vzdělávání

Vzdělávací a výchovná činnost družiny se uskutečňuje především těmito činnostmi:

- pravidelnou zájmovou, výchovnou, rekreační nebo vzdělávací činností včetně možnosti přípravy na vyučování,
- příležitostnou zájmovou, výchovnou, rekreační nebo vzdělávací činností včetně možnosti přípravy na vyučování,
- využitím otevřené nabídky spontánních činností.

Školní družina je školské zařízení pro zájmové vzdělávání, ve kterém dochází především k neformálnímu vzdělávání:

- výchova zážitkem, prožitkem, vlastní zkušeností,
- animace – nedirektivní, akční postupy.

Nejvýznamnějším výchovným prostředkem a nejefektivnější formou aktivního odpočinku je hra. Přináší napětí, uvolnění, radost, navozuje kladné emoce a nové zážitky.

Popis ekonomických podmínek

Zájmové vzdělávání ve školní družině je poskytováno za úplatu, která je rozdělena do dvou splátek. Úplata za školní družinu činí 200 Kč měsíčně. Platbu lze provést dvakrát ročně, bezhotovostně. Účastníci, kteří budou navštěvovat školní družinu nepravidelně, hradí úplatu za školní družinu v plné výši. V případě odhlášení účastníka v průběhu školního roku bude na žádost rodičů částka vrácena od 1. dne následujícího měsíce.

Délka a časový plán vzdělávání

Vzdělávací program je vytvořen na dobu jednoho vzdělávacího cyklu, kterým je jeden školní rok, kromě období školních prázdnin.

Evaluace ve školní družině

Evaluace a autoevaluace vychází z pozorování účastníků, rozhovorů s rodiči, z rozborů na pedagogických radách a z hospitační činnosti.

Školní vzdělávací program je otevřený dokument, vychovatelky školní družiny s ním pracují, průběžně jej doplňují, obměňují, aktualizují. Je to rovněž veřejný dokument. Je tedy dostupný na webových stránkách školy, školní družiny.

Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

Přihlašování je prováděno na základě přihlášky, na které jsou uvedeny základní údaje o účastníkovi, o době a způsobu odchodu ze školní družiny a upozornění na jeho zdravotní problémy. Další důležité informace rodiče naleznou ve vnitřním řádu školní družiny. Svým podpisem na přihlášce rodiče stvrzují, že se s vnitřním řádem školní družiny seznámili.

Přednostně jsou přijímáni žáci prvního ročníku. Zákonný zástupce žáka prvního ročníku však vyplněnou přihlášku odevzdá vychovatelce školní družiny neprodleně, nejpozději druhý pracovní den nového školního roku.

Odhlašování je možno provádět v průběhu školního roku prostřednictvím písemného vyjádření zákonného zástupce.

Vyloučen může být účastník, který porušuje vnitřní řád školní družiny, kázeň a pořádek, dobré jméno školy a školní družiny, dlouhodobě a svévolně nenavštěvuje školní družinu apod. Rovněž může být účastník z rozhodnutí ředitele vyloučen za zvláště hrubé, opakované slovní a úmyslné fyzické útoky vůči zaměstnancům školní družiny nebo vůči ostatním účastníkům.

Podmínky docházky do školní družiny:

- Přihlášený účastník je povinen pravidelně navštěvovat školní družinu.
- Účastník nesmí bez vědomí vychovatelky opustit školní družinu.
- Pokud se účastník nemůže po vyučování dostavit do školní družiny, prokáže se písemnou omluvenkou podepsanou zákonným zástupcem, popřípadě tento účastníka telefonicky omluví.
- Má-li účastník odcházet ze školní družiny dříve než v hodinu určenou na přihlášce, oznámí to zákonný zástupce vychovatelce písemnou formou.
- Do ranní družiny dochází účastník sám, z odpolední družiny odchází sám nebo v doprovodu zákonného zástupce.
- Pokud není účastník do 16.30 vyzvednut, vychovatelka se telefonicky zkontaktuje se zákonným zástupcem, případně dalšími osobami uvedenými na přihlášce. Pokud je tento postup bezvýsledný, informuje nadřízenou osobu a provede oznámení na městskou policii a OSPOD.

Při opakovaném porušení podmínek odchodu může být účastník ze školní družiny vyloučen.

Popis personálních podmínek

Ve školní družině pracují kvalifikované vychovatelky. Všechny mají odbornou způsobilost, kladný vztah k účastníkům a organizační schopnosti. Vychovatelky využívají akreditovaných kurzů a vzdělávání si doplňují samostudiem odborné literatury a časopisů.

Bezpečnost a ochrana zdraví ve školní družině

Hygienické a bezpečnostní podmínky

Snahou je, aby školní družina byla bezpečným místem pro účastníky, aby si každý našel zájmovou náplň svého volného času, a to v příjemném, inspirativním prostředí.

- Při organizovaných a spontánních aktivitách jsou dodržovány obecně platné bezpečnostní předpisy a předem jsou vyloučena rizika úrazu.
- Za bezpečnost účastníků odpovídají vychovatelky jednotlivých oddělení.
- Účastníci jsou poučeni o bezpečnosti ve školní družině.
- Účastníci pracují pouze s nezávadným a bezpečným materiálem a pomůckami.
- Účastníci jsou vedeni ke kultuře stolování, pitný režim je zajišťován vlastními zdroji účastníků.

Psychosociální podmínky

- Činnost je zaměřena tak, aby vyhovovala požadavkům režimu dne účastníka.
- Činnosti jsou pestré, střídají se klidové a pohybově náročné činnosti, práce a odpočinek, řízené a spontánní aktivity.
- Vychovatelky dbají na příznivé sociální klima, na pohodu prostředí.
- Vychovatelky umožňují účastníkům spolupodílet se na plánování a organizování aktivit.
- Vychovatelky se snaží respektovat potřeby účastníků, individuálně přistupují k účastníkům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Klíčové a odborné kompetence

Výchovné a vzdělávací postupy, které jsou ve školní družině uplatňovány, směřují k utváření klíčových a odborných kompetencí. Účastník si po ukončení zájmového vzdělávání vytváří tyto kompetence:

Kompetence k učení:

- účastník si osvojuje odhadovat svoje schopnosti, uvědomuje si svoje silné a slabé stránky,
- snaží se být trpělivý a houževnatý, započatou práci dokončí,
- nenásilnou a hravou formou si upevňuje vědomosti získané ve vyučování,

- snaží se chápat souvislosti a poznatky z různých oblastí života a využívat je v budoucnosti,
- aktivně se zajímá o nové informace a vůbec o vše aktuální.

Kompetence k řešení problémů:

- účastník se snaží dodržovat obecně platné normy,
- dokáže zaujmout postoj ke svým činům,
- snaží se rozpoznat nejrozličnější problémové situace, přemýšlí o jejich příčinách a způsobu řešení, rozlišuje chybná a správná řešení,
- je schopen zvolit řešení určitého problému a toto obhájit,
- v případě špatně zvoleného řešení si dokáže vzít ponaučení,
- účastník si je vědom, že odkládání řešení problému není dobré.

Kompetence komunikativní:

- účastník je schopen se účastnit týmové práce, dokáže komunikovat s ostatními účastníky, učiteli a ostatními dospělými ve škole,
- snaží se dodržovat pravidla komunikace – umění naslouchat, formulovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vést dialog, chápat postoje a záměry komunikace,
- v rámci možností se účastník seznamuje i s jinou formou komunikace – nonverbální komunikace (hudba, malba, pohyb, gesta, mimika),
- pokouší se veřejně se projevit před ostatními,
- nebojí se vyjádřit vlastní názor,
- správně užívá hlasu, dodržuje hlasovou hygienu a správnou výslovnost jak po stránce logopedické, tak po stránce gramatické.

Kompetence sociální a personální:

- účastník se aktivně zapojuje do práce ve skupině, snaží se respektovat ostatní,
- účastní se vytváření pravidel, na kterých se podílí s ostatními účastníky pod vedením vychovatelky,
- dokáže spolupracovat s účastníky různých věkových kategorií,
- snaží se o rozvoj vlastní osobnosti, pěstuje si zdravé sebevědomí, koriguje svoje podceňování, či přeceňování,
- dokáže si vzít ponaučení ze zkušeností získaných věkem a aplikovat je v reálném životě,
- snaží se být tolerantní a dodržovat základní pravidla společenského chování,

- pokouší se reálně sebehodnotit.

Kompetence občanské:

- respektuje různé názory a snaží se objevovat kladné stránky osobnosti druhých,
- učí se získávat schopnost empatie,
- reaguje na projevy násilí a naznačuje možnosti jiného řešení,
- dodržuje společenské normy a pravidla, oceňuje správné chování,
- účastník si je vědom svých povinností a práv,
- pokouší se nalézt vhodné řešení v krizových situacích,
- učí se orientovat v našich kulturních tradicích a zapojuje se do sportovní i kulturních aktivit,
- osvojuje si vhodné názory a postoje v environmentální problematice a ekologii.

Kompetence pracovní:

- bezpečně a účinně používá materiál, nástroje, pomůcky a vybavení,
- dodržuje vymezená pravidla, snaží se plnit povinnosti a závazky,
- k výsledkům pracovní činnosti přistupuje nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot,
- využívá znalostí a zkušeností získaných v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje.

Kompetence k aktivnímu využívání volného času:

- nabídkou činností ve školní družině a v zájmových útvarech se seznamuje s rozličnými aktivitami, které mu umožňují smysluplné využití volného času,
- snaží se rozvíjet svoje zájmy,
- uvědomuje si důležitost bezpečnosti a ochrany zdraví při volnočasových aktivitách,
- dokáže rozlišit čas nutný pro povinnosti a čas pro svoje zájmy,
- uvědomuje si nutnost odpočinku při zájmových aktivitách jako odreagování se po pracovní zátěži.

Kompetence digitální:

- seznamuje se se základními digitálními technologiemi,

- bezpečně, kriticky a tvořivě využívá digitálních technologií při učení, práci a ve volném čase,
- snaží se předcházet nadměrnému užívání digitálních technologií,
- seznamuje se s možnými riziky při využívání digitálních prostředků.

Obsah vzdělávání

I. TEMATICKÝ OKRUH – ČLOVĚK A KOMUNIKACE

Podokruhy

Dílčí cíle

Povídám, povídáš...

Zvládá samostatné a smysluplné vyjadřování.
Dokáže převyprávět příběh, zážitek.
Slovně popíše situaci podle skutečnosti, obrázku.
Snaží se správně vyjadřovat.

Nemluvíme jen ústy.

Všímá si mimiky, gest.
Uvědomuje se možnosti nonverbální komunikace.

Kolik řečí znáš?

Uvědomuje si množství a rozmanitosti cizích jazyků.

Umíme se správně chovat!

Zvládá základní prvky společenského chování a vystupování – např. pozdrav, poděkování.
Snaží se vystupovat přiměřeně svému věku v různých společenských situacích.

II. TEMATICKÝ OKRUH – ČLOVĚK, UMĚNÍ A KULTURA

Podokruhy

Dílčí cíle

Nezapomínáme na tradice.

Zajímá se o kulturní dění v regionu.
Připomíná si významné dny a státní svátky.

Tančíme, zpíváme, malujeme

Rozeznává základní výtvarné materiály a techniky.
Užívá pohybu a tance k vyjádření vlastní emocionality.
Těší se ze zpěvu písniček, pokouší se o rytimizaci.
Hraje na jednoduché nástroje (Orffovy).
Podle obrázků rozeznává nejznámější hudební nástroje.

Co je krása, co je kýč?

Pokouší se rozlišovat mezi krásou a podbízivostí.

III. TEMATICKÝ OKRUH – ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Podokruhy

Dílčí cíle

Sportem ke zdraví!

Účastní se pohybových aktivit venku.
Posuzuje a porovnává svoje fyzické možnosti.
Dodržuje bezpečnost a pravidla při pohybových aktivitách.
Dokáže se vyrovnat s porážkou a přijmout vítězství druhého.

Moje tělo.

Chápe odlišnosti chlapců a dívek.
Poznává a správně pojmenuje části lidského těla.

Jak zůstat zdravý?

Chápe důležitost pohybové aktivity pro svoje zdraví.
Dodržuje základní hygienická pravidla.
Rozpoznává nebezpečí, která jej mohou ohrožovat (primární prevence soc. patologických jevů).
Uvědomuje si nutnost odpočinku po jednostranné zátěži.
Raduje se z pohybu.
Uvědomuje si fyzické možnosti lidského těla.

IV. TEMATICKÝ OKRUH – ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Podokruhy

Dílčí cíle

Čím budu?

Uvědomuje si důležitost všech povolání.
Zná některá povolání, dokáže je popsat.
Ví, jakou práci vykonávají jeho rodiče.

Ze všeho umíme něco vyrobit.

Rozvíjí jemnou i hrubou motoriku.
Pracuje s tradičním i méně tradičním materiálem.
Započatou práci dokončí.
Dokáže pracovat ve skupině, pomoci a poradit druhým.
Zaujímá pozitivní vztah k práci a jejím výsledkům.

Při práci opatrně!

Pracuje podle slovního návodu a předlohy, dodržuje vymezená pravidla.

Dodržuje hygienická a bezpečnostní pravidla při práci.

Dodržuje čistotu při práci, pořádek na pracovním místě.

V. TEMATICKÝ OKRUH – ČLOVĚK A PŘÍRODA***Podokruhy******Dílčí cíle*****Roční období**

Všimá si změn v přírodě, dokáže popsat jednotlivá roční období.

Živá a neživá příroda

Podle nápadných určujících znaků pozná některá zvířata a rostliny, dokáže je nakreslit.

Chápe, že člověk je součástí přírody.

Svým chováním se podílí na ochraně životního prostředí.

Zná zásady chování v přírodě.

Má představu o významu pojmu recyklace.

Vesmír aneb Objevujeme nové světy Uvědomuje si, že je součástí vesmíru.

VI. TEMATICKÝ OKRUH – ČLOVĚK A JEHO SVĚT***Podokruhy******Dílčí cíle*****Já a digitální svět**

Zvládá základní práci na počítači.

Uvědomuje si nebezpečí digitální závislosti.

Aktivně využívá digitálních prostředků k vlastnímu rozvoji.

Nejsem sám na světě

Uvědomuje si množství lidských ras, nebezpečí rasismu.

Postupně si vytváří kladný vztah k ostatním účastníkům.

Rodina a kamarádi

Chápe význam pojmu rodina.

Uvědomuje si důležitost rodinného života a rodinných vztahů.

Charakterizuje rozdělení rolí v rodině, rozlišuje povinnosti členů rodiny.

Moje město, moje škola

Orientuje se ve městě, určuje umístění význačných budov a objektů.

Orientuje se ve škole a blízkém okolí.

Cestujeme...

Poznává dopravní prostředky.

Zná základní dopravní předpisy.